

Od folkloru k world music: Na počátku bylo...

Úvodem

Hudební festival Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou letos již poftinácté (26.–27. 7. 2016) nabídl jako součást svého programu odborné kolokvium zaměřené na oblast hudby folklorní, folkové a etnické, na široký žánr tzv. world music a také na hudbu vážnou, spjatou ovšem nějakým způsobem s hudbou tradiční. Účastníci kolokvia mohli opět po dva dny sledovat přednášky muzikologů, etnologů, etnomuzikologů, hudebních publicistů, rozhlasových redaktorů, v neposlední řadě pak také samotných muzikantů. Kolokvium je od počátku platformou pro setkávání příslušníků akademické obce s hudebními publicisty a hudebníky. Účastníci se každoročně snaží najít společnou řeč na předem dané téma. V roce 2016 neslo kolokvium název *Od folkloru k world music: Na počátku bylo...*

Podle filozofa Jana Sokola teprve odchodem člověka se stává jeho život příběhem, tak jako obraz musí mít svůj rám. Osobní příběh vždy začíná a končí, ale činnost, která život naplňovala, končit nemusí. I ona má však někde své počátky – někdy ryze osobní, jindy svázané s tradicí, s módními vlnami, s výraznými vzory. Právě úvahy o vzniku hudebních projevů, jejich vývoji, konci, anebo naopak pokračování byly základem tématu mezinárodního kolokvia *Od folkloru k folklorismu: Na počátku bylo...* Začátky mohou být různorodé: slavné, ale i neslavné, některé chtěné, jiné lze označit jako kouzlo nechtěného. U některých stálo na počátku velké očekávání, následovalo však zklamání. Jindy ale velký úspěch. Některé momenty spjaté s vývojem hudební kultury jsou dnes již historií, jiné předznamenaly zformování výrazných proudů či žánrů. Někdy se dají vystopovat osobní či společenské příčiny jejich vzniku, jindy se o nich jen dohadujeme. Hledání odpovědí na otázku „proč něco bylo, není, anebo je“ patří ale k tomu nejzajímavějšímu momentu při studiu kultury a hudby zvlášť.

První den kolokvia je již pravidelně určen badatelům věnujícím se výzkumu spjatému s oblastí tradiční lidové kultury, zejména pak hudebního folkloru. Na programu byly etnologické a etnomuzikologické příspěvky zaměřené jednak na vysvětlení kontextu vzniku některých významných mezníků zaznamenávání českého hudebního folkloru, jednak na proměny (inovace) tradice v moderní společnosti, její úlohu a nutnost ochrany

coby kulturního dědictví. Pozornost byla věnována např. také využití netradičních hudebních nástrojů (zobcových fléten) při interpretaci českého hudebního folkloru či ožívování moravských lidových písních na půdě neworské hudební avantgardy.

Příspěvky publicistů, rozhlasových pracovníků či badatelů, kteří se zabývají hudbou světa a moderními stylově žánrovými druhy, tvořily podstatnou část programu kolokvia druhého dne. Měly široké tematické rozpětí – od hledání počátků dřevního blues či prvních kovbojských písní v českých zemích nebo nejranějších tvůrčích počínů českých písničkářek přes ostrůvky jazzu ve 40. a 50. letech 20. století v severní Africe či Itálii a klezmerovou hudbu mimo diasporu až po rockovou hudbu afrických Tuaregů na cestě kolem světa či minimalistickou hudbu spojenou s litevskou spiritualitou. Nejrůznějším podobám zvuku se věnovaly příspěvky o hudbě v mizejících jazycích světa, o jedinečných skleněných hudebních nástrojích nebo o zvukových vibracích, které přispívají k harmonii člověka.

Vyhledávanou součástí hudebního kolokvia jsou každoroční odpolední diskuse s umělci vystupujícími na hudebním festivalu. V roce 2016 odpovídala na otázky účastníků a posluchačů kolokvia Julia Ulehla, zpěvačka věnující se mj. osobitě interpretaci lidových písní, které na Moravě zapsal její pradědeček, biolog a folklorista dr. Vladimír Úlehla. Mluvila o tom, jakým způsobem hledala cestu ke svým českým kořenům a tradiční kultuře Moravy, i o tom, jak vznikala hudební experiment *Dálava*, v němž ona coby vystudovaná operní zpěvačka prezentuje ve spolupráci se svým manželem, kytaristou Aramem Bajakianem a dalšími newyorskými muzikanty moravské lidové písně ze Slovácka. Diskutovalo se pak zejména o tom, jak lidé v České republice její pojetí vnímají.

Sborník *Od folkloru k world music: Na počátku bylo ...* přináší písemnou podobu většiny příspěvků přednesených na kolokviu (některé texty autoři dodali jak v české, tak v anglické verzi). Publikace odráží nejen aktuální výzkumná témata badatelů, ale také široký záběr hudebních publicistů a nastavuje zrcadlo současné, rychle se vyvíjející společnosti. Věříme, že pro čtenáře bude nejen poučením, ale zejména inspirací a rozšířením obzorů.